

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

LWR-4101-06-05/2012
P/12/105

Wrocław, dnia 18 grudnia 2012 r.

Pan
Robert ŁAWSKI
Starosta Wałbrzyski

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹ (dalej: *ustawa o NIK*), w związku z art. 2 ustawy z 22 stycznia 2010 r. o zmianie *ustawy o NIK*² (dalej: *ustawa nowelizująca*), Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu przeprowadziła w Starostwie Powiatu Wałbrzyskiego (dalej: Starostwo) kontrolę działalności Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Wałbrzychu (dalej: Zespół) w zakresie organizacji procesu orzekania o niepełnosprawności w latach 2010-2012 (do 15 października).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w podpisanym protokole kontroli, Najwyższa Izba Kontroli – na podstawie art. 60 *ustawy o NIK*, w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 czerwca 2012 r., w związku z art. 2 *ustawy nowelizującej* – przekazuje Panu Staroście niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, ocenia działalność Zespołu w zakresie organizowania i prowadzenia procesu orzekania dla celów rehabilitacji leczniczej, zawodowej i społecznej. Stwierdzone uchybienia i nieprawidłowości dotyczyły m.in.:

- powołania Zespołu przez Starostę Wałbrzyskiego bez wymaganej zgody Wojewody Dolnośląskiego,
- nieposiadania przez 2 członków Zespołu zaświadczeń upoważniających do wydawania orzeczeń,
- niestosowania się do wymogu dostarczania orzeczeń osobom zainteresowanym w terminie 14 dni,
- nieindywidualizowania treści uzasadnień orzeczeń,
- niedotrzymywania terminów na załatwienie sprawy i wydanie orzeczenia,
- braku oddzielnych gabinetów lekarskich dla dzieci i osób dorosłych,

¹ Dz. U. z 2012 r. poz. 82 ze zm.

² Dz. U. Nr 227, poz. 1482 ze zm.

- niezapewnienia w 2 przypadkach wyboru na przewodniczącego składu orzekającego lekarza specjalisty w dziedzinie odpowiedniej do choroby zasadniczej wnioskującego,
- niestosowania się przy zawieraniu z członkami Zespołu umów w sprawie orzekania do regulaminu udzielania zamówień publicznych, poprzez m.in. niedokonywanie szacowania wartości udzielanych zamówień,
- niepełnej realizacji wniosków pokontrolnych, sformułowanych przez NIK po przeprowadzonej w roku 2004 kontroli w zakresie związanym z orzekaniem o niepełnosprawności.

1. Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia powołanie i funkcjonowanie Zespołu na mocy postanowień zarządzenia Starosty Wałbrzyskiego nr 85/2007 z 9 lipca 2007 r., tj. w oparciu o akt wydany bez uzyskania zgody Wojewody Dolnośląskiego na jego utworzenie, wymaganej przepisem art. 6a ust. 1 ustawy z 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz o zatrudnianiu osób niepełnosprawnych³ (dalej: *ustawa o rehabilitacji*). Nie znajduje oparcia w faktach uzasadnianie braku wzmiankowanej zgody: a) chęcią uregulowania funkcjonowania Zespołu, przejętego od Prezydenta Miasta Wałbrzycha na podstawie Porozumienia (bez daty) dotyczącego przejścia przez Powiat Wałbrzyski zadań realizowanych przez Miasto Wałbrzych, jeszcze jako miasta na prawach powiatu, b) wyłączeniem z zasięgu działania Zespołu terenu powiatu świdnickiego, c) dysponowaniem zgodą Wojewody Dolnośląskiego (pismo PS.III.3050/227/03 z 4 grudnia 2003 r.) na utworzenie Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Świdnicy, uznawaną za zgodę na utworzenie Zespołu. Wojewoda Dolnośląski uznawał bowiem, że wyłączenie z zasięgu działania Zespołu terenu powiatu świdnickiego nie pociągało za sobą żadnych skutków, w sytuacji obowiązywania zarządzenia nr 43/2003 Starosty Świdnickiego z 9 grudnia 2003 r. w sprawie powołania Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Świdnicy. Także wygaszenie ważności zarządzenia nr 64/02 Prezydenta Miasta Wałbrzycha z 13 maja 2002 r. w sprawie powołania Zespołu zarządzeniem nr 85/2007 Starosty Wałbrzyskiego z 9 lipca 2007 r. – zdaniem NIK – spowodowało wygaśnięcie, uzyskanej 5 kwietnia 2002 r., zgody Wojewody Dolnośląskiego na powołanie Zespołu. W sytuacji jak wyżej zwrócenia uwagi wymaga możliwość kwestionowania prawomocności wydanych przez Zespół orzeczeń od momentu jego powołania w 2007 r.

2. Skład Zespołu odpowiadał wymogom określonym w § 18 ust. 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej z 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności⁴ (dalej: *rozporządzenie MGPIPS*). Według stanu na 15 września 2012 r. podstawowym miejscem pracy 5 spośród 27 osób powołanych w skład Zespołu było Starostwo, w tym dla sekretarza Zespołu, zajmującego równocześnie stanowisko radcy prawnego Starostwa. Członkowie Zespołu posiadali kwalifikacje odpowiadające wymogom określonym w § 21 ust. 1 *rozporządzenia MGPIPS*. Niemniej 2 jego członków (lekarzy) nie posiadało ważnych zaświadczeń uprawniających do orzekania, wymaganych przepisem § 23 ust. 1 *rozporządzenia MGPIPS*. W przypadku jednego z nich dotyczyło to całego badanego okresu, a w przypadku drugiego miało miej-

³ Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 ze zm.

⁴ Dz. U. Nr 139, poz. 1328 ze zm.

sce od 1 sierpnia 2012 r. i spowodowane było oczekiwaniem od 6 lipca do 22 października 2012 r. na szkolenie pozwalające uzyskać przedmiotowe zaświadczenie.

Zwrócenia uwagi wymaga sposób zapewnienia funkcjonowania stanowiska Sekretarza Zespołu w badanym okresie, gdyż od marca 2010 r. do czasu zakończenia kontroli zadania te realizowane były w oparciu o umowy zlecenia, pomimo iż w strukturze organizacyjnej, ustanowionej zarządzeniem nr 86/2007 Starosty Wałbrzyskiego, przewidziano na ten cel 0,5 etatu. Ponadto w 2011 r. nie określono w tych umowach zlecenia miejsca wykonywania zadania polegającego na przyjmowaniu przez Sekretarza Zespołu osób niepełnosprawnych, mających zapytania w sprawach orzekania, a w 2012 r. miejsce to określono nieprecyzyjnie. NIK zwraca również uwagę, że w obowiązującej od 2 stycznia 2012 r. umowie zlecenia dla Sekretarza Zespołu, zawarto zapisy przewidujące wykonywanie zadań zbieżnych w czasie z czasem pracy radcy prawnego Starostwa.

3. Nie stwierdzono nieprawidłowości przy wydawaniu wnioskodawcom orzeczeń o wskazaniach do ulg i uprawnień, co NIK ocenia pozytywnie. W 15 skontrolowanych postępowaniach w takich sprawach (na 59 w badanym okresie), przed wydaniem stosownego orzeczenia Przewodnicząca Zespołu zwracała się do właściwych organów rentowych (ZUS) z żądaniem dostarczenia kopii wydanych wcześniej wnioskodawcom orzeczeń, tj. zgodnie z art. 5a ust. 3 ustawy o rehabilitacji. Ponadto we wszystkich tych postępowaniach ustalony przez Zespół stopień niepełnosprawności miał związek z orzeczeniami lekarza ZUS, co było zgodne z postanowieniami art. 5 i art. 62 *ustawy o rehabilitacji*.

4. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, ocenia formalną poprawność wydanych przez Zespół orzeczeń o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności. Szczegółowe badania 60 orzeczeń (spośród 13.822 wydanych w badanym okresie) wykazały, że zawierały one wskazania określone w art. 6b *ustawy o rehabilitacji* oraz dane określone w § 13 ust. 1 i 2 *rozporządzenia MGPIPS*. Natomiast przyjęty w praktyce przez Zespół sposób doręczania orzeczeń o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, a także o wskazaniach do ulg i uprawnień, polegający na próbach doprowadzania do odebrania orzeczenia przez wnioskodawcę w siedzibie Zespołu, co potwierdzają zapisy zawiadomień o posiedzeniu składu orzekającego, NIK ocenia negatywnie i to pomimo oszczędności w kosztach przekazywania orzeczeń. Było to bowiem niezgodne z zasadą, wynikającą z § 13 ust. 5 *rozporządzenia MGPIPS*, nakładającą na Zespół obowiązek dostarczania orzeczeń osobom zainteresowanym lub ich przedstawicielom ustawowym w terminie nieprzekraczającym 14 dni od dnia posiedzenia zespołu orzekającego.

W praktyce orzeczniczej Zespołu nie zrealizowano w pełnym zakresie również zasad określonych w § 13 ust. 4 *rozporządzenia MGPIPS*, zobowiązujących do indywidualizowania treści uzasadnień orzeczeń, a także wskazywania w nich faktów, które zespół orzekający uznał za istotne w sprawie i udowodnione oraz dokumentów potwierdzających ustalenie (lub odmowę ustalenia) niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności. Oceny tej nie zmieniają złożone w toku kontroli wyjaśnienia Przewodniczącej Zespołu i pozytywna ocena uzasadnień, wyrażona przez kontrolerów Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności we Wrocławiu (dalej: Wojewódzki Zespół), gdyż stosowane w orzeczeniach Zespołu ogólne stwierdzenia zaprzeczają wynikającej ze wspomnianego przepisu zasadzie indywidualizacji uzasadnień orzeczeń.

W badanej próbie 60 orzeczeń stwierdzono także 2 (3,3%) przypadki wyznaczenia w 2010 r. na przewodniczącego składu orzekającego lekarza o specjalności nieodpowiadającej chorobie zasadniczej dziecka lub osoby zainteresowanej, o której mowa w § 3 ust. 1 i 2 *rozporządzenia MGPIPS*, co świadczy o nie zastosowaniu się do postanowień § 19 ust. 2 tego aktu prawnego. Spowodowane to było odpowiednio brakiem drugiego ortopedy w sytuacji, gdy zaświadczenie do wniosku o wydanie orzeczenia wystawił członek Zespołu, będący jedynym ortopedą, a także brakiem w składzie Zespołu lekarza otolaryngologa. Na pozytywną oceną zasługuje fakt uzupełnienia składu Zespołu po 2010 r. o lekarzy neurologa i otolaryngologa, oraz o dodatkowych lekarzy o specjalności w zakresie ortopedii i okulistyki. Pozytywnie należy też ocenić stosowanie do ustalania zakresu naruszenia sprawności organizmu orzekanych osób także innych przesłanek od określonych w art. 4 i 4a *ustawy o rehabilitacji* oraz w § 3 i § 32 ust. 1 *rozporządzenia MGPIPS*, tj. przesłanek wynikających z § 1 i § 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 1 lutego 2002 r. w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności osób w wieku do 16 roku życia⁵ (m.in. wskazujących stany chorobowe uzasadniające konieczność stałej opieki lub pomocy dziecku), oraz przesłanek wskazanych w zaleceniach pokontrolnych Wojewódzkiego Zespołu i wynikających z własnych analiz orzeczeń zmienionych w wyniku odwołań.

5. Zespół nie dotrzymywał terminów na załatwienie sprawy i wydanie orzeczenia, wynikających z art. 35 § 3 ustawy z 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego⁶ (dalej: *Kpa*). Spośród 60 zbadanych postępowań w przypadku aż 45 (75,0%) wnioski o wydanie orzeczeń rozpatrywano w terminie przekraczającym 31 dni, w tym w 15 sprawach powyżej 60 dni. Dochowano natomiast, wynikającego z art. 36 § 1 i 2 *Kpa*, obowiązku informowania o niezakończonym w terminie. Długotrwałe załatwianie wniosków miało związek m.in. z przyczynami wewnętrznymi, zależnymi od Zespołu, do których zaliczyć przede wszystkim należy warunki lokalowe (1 gabinet lekarski), utrudniające ułożenie grafików posiedzeń składów orzekających pod kątem potrzeb wynikających z liczby wpływających wniosków i struktury schorzeń wnioskodawców, oraz możliwości dysponowania lekarzami, szczególnie w okresie wakacji i zatrudnionych na umowy zlecenia. Do przyczyn zewnętrznych, niezależnych od Zespołu, należały nieprawidłowości w funkcjonowaniu Elektronicznego Krajowego Systemu Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności (szczególnie w początkowym okresie badanych lat), jak również konieczność wykonania dodatkowych konsultacji lekarskich, skutkująca potrzebą powiadomienia zainteresowanego lub jego ustawowego przedstawiciela na 7 dni przed odbyciem konsultacji lekarskiej, do czego obligował § 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z 23 grudnia 2009 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności⁷.

6. Kierowanie przez Zespół na badania specjalistyczne do Wojewódzkiego Zespołu miało miejsce w przypadkach określonych w § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 18 grudnia 2007 r. w sprawie wykonywania badań specjalistycznych na potrzeby orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepeł-

⁵ Dz. U. Nr 17, poz. 162 ze zm.

⁶ Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.

⁷ Dz. U. Nr 224, poz. 1803.

nosprawności⁸, tj. w sytuacji, gdy dokumentacja dołączona do wniosku była niewystarczająca do pełnej oceny zdrowia. W badanym okresie wszystkie takie skierowania, w liczbie 5, zawierały elementy określone w art. 6b¹ ustawy o rehabilitacji i przekazane zostały poprzez Poczta Polską w terminie 3 dni od daty ich sporządzenia, tj. zgodnie z § 3 ust. 4 rozporządzenia MGPIPS. Były przy tym wystawiane przez lekarza posiadającego specjalizację określoną w § 3 ust. 2 pkt. 5 rozporządzenia MGPIPS oraz zaakceptowane przez przewodniczącą Zespołu, co spełniało wymogi § 3 ust. 3 rozporządzenia MGPIPS.

7. W badanym okresie do Zespołu wniesiono 771 odwołań od orzeczeń w sprawie ustalenia niepełnosprawności lub jego stopnia. Odwołania te stanowiły 5,6% ogółu wydanych w przedmiotowych sprawach orzeczeń. Analiza próby 30 (3,8%) odwołań od orzeczeń Zespołu wykazała znaczący odsetek spraw, w których kwestionowane orzeczenia zostały uchylone lub zmienione. Stwierdzono bowiem, że dla 7 (23,3%) zbadanych odwołań Zespół skorzystał z przysługującego mu w myśl § 16 ust. 3 rozporządzenia MGPIPS, prawa do zmiany wcześniej wydanych orzeczeń po wniesieniu odwołania. W przypadkach tych Zespół uwzględnił odwołania kierując się ich treścią oraz wynikami ponownej analizy dokumentacji, zgromadzonej przed wydaniem pierwotnego orzeczenia, co – zdaniem NIK – niewątpliwie może świadczyć o niewłaściwej analizie i ocenie zebranej dokumentacji w trakcie postępowania przed wydaniem pierwotnego orzeczenia. Dla 14 (46,7%) odwołań Wojewódzki Zespół wydał orzeczenia uchylające lub zmieniające orzeczenia pierwotne, tj. w wyniku skorygowania wskazań (uprawnień) na korzyść niepełnosprawnego (8 przypadków), zaliczenia osób do lat 16 do niepełnosprawnych (3 przypadki), zwiększenia stopnia niepełnosprawności (3 przypadki). Dla 3 (10,0%) kolejnych odwołań orzeczenia pierwotne utrzymano w mocy. Natomiast 6 (20,0%) pozostałych badanych przypadków odwołań nie zostało rozpatrzonych merytorycznie, z czego 3 ze względu na niestawienie się skarżącego, 2 ze względu na niedotrzymanie terminu złożenia odwołania, a 1 ze względu na bezprzedmiotowość rozpatrywania odwołania. Nie stwierdzono przy tym opóźnień w przekazywaniu zaskarżonych orzeczeń (wraz z dokumentacją sprawy) do organu odwoławczego, co świadczy o przestrzeganiu art. 133 Kpa.

8. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości, ocenia przystosowanie zajmowanych (użytkowanych) przez Zespół pomieszczeń do potrzeb osób niepełnosprawnych. Główna siedziba Zespołu w budynku Starostwa Powiatowego spełniała wymogi określone w § 24 ust. 1 i 2 rozporządzenia MGPIPS. Stan techniczny tych pomieszczeń umożliwiał dostęp do nich osobom niepełnosprawnym, bezpieczne poruszanie się oraz samodzielne ich użytkowanie. Niemniej jednak brak oddzielnych gabinetów lekarskich dla dzieci i osób dorosłych stanowił o naruszeniu postanowień § 24 ust. 3 rozporządzenia MGPIPS, gdyż w 5 (8,3%) z 60 zbadanych postępowań posiedzenia zespołów orzekających odbyły się w tym samym dniu zarówno dla dzieci, jak i dla dorosłych. Analiza posiedzeń zespołów orzekających, jakie odbyły się w I kwartałach poszczególnych lat badanego okresu, potwierdziła to zjawisko.

9. Stwierdzono prawidłową reakcję Starostwa i Zespołu na jedną, wniesioną w badanym okresie, skargę na funkcjonowanie Zespołu. Szczegółowa analiza tej skargi posłużyła do wyeliminowania ujawnionych nieprawidłowości.

⁸ Dz. U. z 2007 r. Nr 250, poz. 1875.

wości, dotyczących prowadzenia postępowania o wydanie orzeczenia o ustalenie stopnia niepełnosprawności. Skarżącemu udzielono odpowiedzi w terminie wynikającym z art. 35 ust. 3 Kpa, bo w ciągu 1 miesiąca.

10. Ustalenia kontroli wskazują, że zrealizowany został, określony w § 7 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 listopada 2007 r. w sprawie warunków, sposobu oraz trybu gromadzenia i usuwania danych w ramach Elektronicznego Krajowego Systemu Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności⁹, obowiązek opracowania przez administratora tego systemu instrukcji określającej sposób zarządzania systemem, z uwzględnieniem wymogów bezpieczeństwa informacji. W styczniu 2011 r. Zespół zaktualizował wprowadzoną w 2007 r. Politykę Bezpieczeństwa Przetwarzania Danych Osobowych w Systemie Tradycyjnym i Informatycznym, uzupełniając ją m.in. o: klasyfikację zagrożeń systemów komputerowych, obszar przetwarzania danych osobowych, wykaz zbiorów danych osobowych wraz ze wskazaniem programów zastosowanych do ich przetwarzania, strukturę danych osobowych, powiązania systemu z innymi systemami, środki techniczne i organizacyjne niezbędne do zapewnienia poufności, integralności i rozliczalności przetwarzanych danych. Ponadto w wyniku realizacji umowy zawartej z firmą ITCulture Spółka z o. o. w Warszawie, w dniu 4 czerwca 2012 r. Zespół otrzymał Instrukcję określającą sposób zarządzania systemem z uwzględnieniem wymogów bezpieczeństwa informacji. Niemniej stosowanie Elektronicznego Krajowego Systemu Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności powodowało zakłócenia i dezorganizację w pracy Zespołu, zwłaszcza na początku każdego roku badanego okresu i to nie z winy Zespołu, lecz z uwagi na zmieniających się corocznie operatorów systemu.

11. Badania w zakresie zawierania umów cywilnoprawnych z członkami Zespołu wykazały, że ich przedmiotem był udział w posiedzeniach składów orzekających i wydawanie orzeczeń. Zakres przedmiotowy tych umów nie obejmował jednak dokonania weryfikacji złożonej przez wnioskodawcę dokumentacji w zakresie kompletności i ewentualnej konieczności jej uzupełnienia o badania potwierdzające rozpoznaną chorobę zasadniczą. Argumentowanie przez Przewodniczącą Zespołu, że czynność ta jest integralną częścią wydania orzeczenia nie znajduje potwierdzenia w przepisach *rozporządzenia MGPIPS*, gdyż powołanie przewodniczącego składu orzekającego i wyznaczenie lekarza do wstępnej weryfikacji złożonej dokumentacji należy uznać za oddzielne czynności, określone odpowiednio w § 19 ust. 1 i § 33 ust. 2 *rozporządzenia MGPIPS*, które nie znajdują potwierdzenia w umowach z lekarzami orzecznikami.

12. Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia niestosowanie się w trakcie zawierania z członkami Zespołu umów w sprawie orzekania do wewnętrznego regulaminu udzielania zamówień publicznych, stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 149/2008 Starosty Wałbrzyskiego z 18 sierpnia 2008 r. (obowiązującego do 4 maja 2010 r.), zmienionego zarządzeniem nr 36/2010 Starosty Wałbrzyskiego z 26 kwietnia 2010 r. (obowiązującym po 4 maja 2010 r.). Nie dokonywano bowiem szacowania wartości udzielanych zamówień i stosowania ustalonych trybów postępowania poprzedzających zawarcie umowy, w tym zatwierdzania propozycji wydatkowania środków publicznych przez Sekretarza Powiatu Wałbrzyskiego. Odpowiedzialnym za ten stan rzeczy był Przewodniczący Zespołu.

⁹ Dz. U. Nr 228, poz. 1681.

13. Środki budżetowe przekazane na działalność Zespołu przez Wojewodę Dolnośląskiego wykorzystane zostały zgodnie z przeznaczeniem. Analiza sprawozdań z działalności Zespołu za lata 2010 i 2011 wykazała natomiast, że do kosztów funkcjonowania Zespołu zaliczono również koszty zadania niezwiązanego z orzekaniem o niepełnosprawności, bo realizowanego przez Starostwo zadania dotyczącego wydawania kart parkingowych. I tak, według sprawozdania za 2010 r. na działalność Zespołu wydatkowano 575,5 tys. zł ze środków przekazanych przez Wojewodę Dolnośląskiego oraz 21,4 tys. zł z budżetu Powiatu Wałbrzyskiego, a w myśl sprawozdania za 2011 r. odpowiednio 602,0 tys. zł i 18,7 tys. zł. Powodem tego było przygotowywanie przedmiotowych sprawozdań na podstawie danych dostarczonych przez Wydział Finansowy Starostwa. Biorąc pod uwagę wydatki Zespołu związane z orzekaniem o niepełnosprawności, koszt wydania jednego orzeczenia kształtował się w badanych latach na zbliżonym poziomie, wynoszącym 109,8 zł w 2010 r. i 105,1 zł w 2011 r.

14. Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia realizację wniosków pokontrolnych, sformułowanych przez NIK w 2004 r. po kontroli w analogicznym zakresie, jak również ich niepełne wykorzystanie do poprawy funkcjonowania systemu orzekania o niepełnosprawności. Świadczą o tym m.in. występujące w aktualnie badanym okresie przypadki długotrwałego procedowania wniosków o ustalenie niepełnosprawności czy stopnia niepełnosprawności, a także przypadki orzekania w 2010 r. przez lekarzy o specjalizacji nieodpowiadającej głównemu schorzeniu wnioskodawcy. Nie zrealizowano także wniosku pokontrolnego w sprawie zindywidualizowania uzasadnień orzeczeń w sposób określony w § 3 ust. 4 *rozporządzenia MGPIPS*, m.in. poprzez podawanie faktów, które uznano za istotne i udowodnione. Brak realizacji dotyczył ponadto wniosku pokontrolnego NIK z 2004 r. o nawiązanie współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wałbrzychu w zakresie pozyskiwania wiedzy o stopniu wykorzystania i rezultatach zastosowania warsztatów terapii zajęciowej (zalecanych w orzeczeniach), tj. wiedzy mogącej stanowić dla osób niepełnosprawnych sposób na wyjście z tzw. wykluczenia ze społeczeństwa. Pozytywnie natomiast NIK ocenia realizację pozostałych wniosków pokontrolnych, dotyczących zapewnienia niewydawania orzeczeń przez członków Zespołu nieposiadających zaświadczeń uprawniających do wydawania orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, pełnego dostępu osobom niepełnosprawnym do pomieszczeń Zespołu, czy pozyskiwania od Wojewódzkiego Zespołu informacji o sposobie rozpatrzenia złożonych odwołań od orzeczeń wydanych przez Zespół.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu wnosi o:

1. **Wszczęcie i przeprowadzenie procedury uzyskania zgody Wojewody Dolnośląskiego na utworzenie Zespołu, zgodnie z postanowieniami art. 6a ust. 1 ustawy rehabilitacji.**
2. **Podjęcie niezbędnych decyzji, w tym organizacyjnych, zapewniających precyzyjne określenie miejsca i czasu wykonywania obowiązków przez Sekretarza Zespołu, w szczególności w zakresie jego dostępności dla osób zainteresowanych orzekaniem i w celu wyeliminowania zbieżności z czasem pracy radcy prawnego Starostwa.**
3. **Doprowadzenie do usunięcia, zależnych od Starostwa i Zespołu, przyczyn wpływających na prowadzenie postępowań o wydanie orzeczeń o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności z naruszeniem terminu określonego przepisem art. 35 § 3 Kpa.**

4. *Doskonalenie procesu wydawania orzeczeń o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności w celu ograniczenia udziału orzeczeń zmienianych lub uchylanych, poprzez wnikliwą analizę i ocenę zebranej dokumentacji oraz stosowanie się do określonego w rozporządzeniu MGPIPS wymogu wskazywania w treści orzeczeń faktów, które zespół orzekający uznał za istotne w sprawie i udowodnione oraz dokumentów potwierdzających ustalenie (lub odmowę ustalenia) niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności.*
5. *Dostarczanie orzeczeń Zespołu osobie zainteresowanej lub jej przedstawicielowi ustawowemu w terminie wynikającym z § 13 ust. 5 rozporządzenia MGPIPS.*
6. *Wykonywanie funkcji przewodniczącego składu orzekającego przez lekarza o specjalizacji odpowiedniej do choroby zasadniczej wnioskodawcy.*
7. *Organizowanie posiedzeń zespołów orzekających oddzielnie dla dzieci i osób dorosłych.*
8. *Pełną realizację wniosków pokontrolnych Najwyższej Izby Kontroli, sformułowanych po kontroli Starostwa w 2004 r.*
9. *Zapewnienie prawidłowej ewidencji kosztów funkcjonowania Zespołu i skorygowanie sprawozdań z działalności Zespołu za lata 2010-2011 i za I półrocze 2012 r. w zakresie kosztów związanych z wydaniem kart parkingowych.*

Najwyższa Izba Kontroli na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK – w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 czerwca 2012 r., w związku z art. 2 ustawy nowelizującej – oczekuje przedstawienia przez Pana Starostę, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK – w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 czerwca 2012 r., w związku z art. 2 ustawy nowelizującej – w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego Panu Staroście przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Najwyższej Izby Kontroli Delegatury we Wrocławiu umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK – w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 czerwca 2012 r., w związku z art. 2 ustawy nowelizującej – termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK o sposobie ich rozpatrzenia.

DYREKTOR
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
we Wrocławiu
z up.
mgr inż. Zdzisław Foręba
WICEDYREKTOR